Poštnina plačana v gotovini. Št. 24 LJUBLJANA, petek 1. julija 1927. Leto II. Posamezna številka 1·50 Din.

ENOTNOST

DELAVSKO-KMEČKI LIST

Delavci in kmetje vseh dežel, združite se!

Proč s pasivo!

Proč s pasivo — to je prava beseda. Res, da smo razcepljeni. Ampak najbolj vpijejo o razcepljenosti demokratje in socialisti. Mi pa pravimo: **razcepljenost delavstva in kmetov bo obstojala toliko časa, dokler bo kapital pošiljal svoje agente med delovno ljudstvo in dokler bo širil svoj strup potom svojih časopisov, svojih učiteljev, duhovnikov in socialpatriotskih voditeljev. Glavno, kar danes delavstvo tepe, je njegova pasivnost, njegova neorganiziranost.**

Izhaja vsak petek. **Naročnina** 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno. **Uredništvo in uprava** Ljubljana, Delavski dom, Karla Marksa trg 2, dvorišče. **Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj** Alojz Kusold, Ljubljana, Moste. **Odgovorni urednik** Jakob Pančur, čevljar, Ljubljana, Križevniška ul. 12. Tiska **tiskarna »Slovenija«. Za tiskarno odgovoren:** Alojzij Höfler v Ljubljani.

Zagorje je in ostane rdeče.

Večina v rokah levo orientiranega proletariata. — Delavstvo vstaja iz pasivnosti. — Enotnost se že ustvarja. — Rezultat občinskih volitev. — Meščanske stranke padle.

Zagorje, 26. junija.

Današnji dan ostane v spominu zagorskega proletariata. Razodelo se je namreč dvoje: da se delavci Zagorja zopet zbirajo in dobivajo pogum in da se zbirajo okrog edine resnične rdeče zastave, zastave dekalistov.

Nihče ni pričakoval, da bo Združena delavsko-kmečka lista dosegla tak uspeh. Demokratje in klerikalci in socialisti — vsi so mislili, da četrta škrinjica ne bo napredovala, nego nazadovala. Špekulirali so na pasivnost med delavci, toda zmotili so se. Nič ni pomagalo strašenje z razpustom itd. O, vemo mi, da je Marks že pred 80 leti dejal: Strašilo lazi po Evropi, strašilo komunizma. V letu 1927. pa lahko rečemo: Da, prišli ste z redukcijo in terorjem, tolkli ste nas, a potolkli nas niste; rdeče je Zagorje, rdeče strašilo lazi po njem. Že je minil tisti čas, ko je bila pasivnost največja in slabost delavstva najhujša. Danes je prekoračena meja, storili smo velik korak naprej in korakali bomo dalje po tej poti, četudi počasi, a vendar vztrajno in plašili se nebomo nobenih ovir. Z močjo delavcev in kmetov bodo rasle njihove pravice in dozorevala tista ura osvoboditve, ki si jo vsi tako želimo.

Naprej po tej poti!

Porazili smo meščanske in lažidelavske liste. Dosegli smo lep napredek. Sodrugi in sodružice, vsem vam, ki ste se udeleževali in z nami vred potegovali za tisto delo, ki smo ga vršili v znamenju gesla »Proč s pasivo!« — vsem kličemo: Boj za rdečo občino še ni dobojevan. Še je moč delavstva in kmetov prešibka. Zato naprej po tej poti! Delu čast in oblast!

Volilni odbor.

VOLILNI REZULTATI

Sedanje obč. volitve:

Dekalisti	**319**	**glasov,**	**11**	**mandatov**
Soc. stranka	105	»	3	»
Demokratje	197	»	6	»
Klerikalci	158	»	5	»
Skupno	**779**	**glasov**		

Občinske volitve l. 1925.

Dekalisti	200	glasov,	9	mandatov
Socialisti	96	»	4	»
Demokratje	116	»	5	»
Klerikalci	146	»	7	»
Skupno	**558**	**glasov**		

Oblastne volitve l. 1927:

Skupna del. lista	**278**	**glasov,**	
Demokratje	218	»	(!))
Klerikalci	187	»	) **417 glas.**
Pucelj	12	»	)
Skupno	**695**	**glasov**	

Glasovi dekalistov:

Leta 1920	487	glasov,
Leta 1925, februarja	231	»
Leta 1925, septembra	200	»
Leta 1927, junija	319	»

KAJ PRAVIJO TI REZULTATI?

1. Delavstvo se zopet zbira v svoje vrste, stopa na plan in se otresuje pasivnosti.

2. **Levo orientirani delavci in kmetje naraščajo na vplivu.** 319 glasov je število, ki ni dosti manjše od števila glasov, ki jih je dobila komunistična stranka leta 1921. **Napredek znaša letos 60 %.** Mandatov so pridobili levičarji dva, ravnotoliko kolikor so jih imeli komunisti leta 1921.

3. **Socialistična stranka ni ničesar pridobila.** Tistih pridobljenih celih devet glasov so glasovi malomeščanov, nikakor delavskih. **Izgubili pa so en mandat.** To je plačilo za razbijaštvo in odgovor na policijski nastop pri vsedelavskem zletu.

4. **Meščanske stranke so nazadovale.** Nič jim ni pomagalo, da so nastavili lažidelavske škrinjice.

5. **Demokratje** so izgubili od oblastnih volitev dalje 21 glasov. Napram letu 1925 so še vedno številnejši in pridobili so en mandat.

6. **Klerikalci** so v istem času izgubili 29 glasov in so tudi prišli ob dva mandata.

Za skupni nastop ali za politični manever SSJ?

Mi smo že v prejšnji številki »Enotnosti« pokazali, da so vodstvu Socialistične stranke Jugoslavije besede o »neoportunistični enotni fronti« samo prazne fraze, da bi ž njimi preslepilo razboritejši del proletariata. Med tem pa vidimo ta oportunizem že na delu. Generali SSJ v Belgradu so sklenili, da ne nastopijo pri teh volitvah z nobeno drugo delavsko stranko skupno in v Sloveniji hoče SSJ izrabiti proti nam svoje stare manevristične metode: **ona nas ne vabi v enoten nastop pri teh volitvah kot Socialistična stranka Jugoslavije, temveč delegira za to vabilo nekak »Združen Volilni Odbor« za kateri podpisujejo neodgovorni ljudje, ki menda niti ne pripadajo SSJ.** Ta tako zvani »Združeni volilni odbor« — o katerem pa ne vemo, kaj vse se je združilo! — velja seveda samo za Kranjsko, dočim za Štajersko nismo prejeli do danes še nobenega vabila, ker hoče SSJ postopati tako, kakor je postopala pri okrožnih volitvah. SSJ gre tu torej samo za volilni manever, ne pa za kako resno koncentracijo delavskih in kmečkih političnih sil v svrho boja proti buržuaziji in njeni reakciji.

Toda SSJ se moti, če misli, da smo mi čreda ovac, ki se da razbiti s takimi pustolovščinami. Mi smo kot organizirana politična struja povabili v ta volilni boj proti buržuaziji vse delavske in kmečke stranke v vsej državi in sicer: Socialistično stranko Jugoslavije, Jugoslovansko socialnodemokratično stranko, Hrvatsko kmečko republikansko stranko (Buča), črnogorske federaliste in Zvezo poljedelcev (v Srbiji). Mi stojimo torej v vsej državi enotno, neomajeno in odločno na stališču, da se morajo v tem volilnem boju združiti proti buržuaziji vse razredne in resnično republikanske delavske in kmečke sile in da nastopijo pod skupno označbo **»Republikanska zveza delavcev in kmetov«.**

Socialistična stranka Jugoslavije je ta naš predlog brez pogajanj odklonila. Razume se samo po sebi, da velja ta odklonitev centrale SSJ za vso državo — **pa seveda tudi za Ljubljano in Maribor** — in zato bi naše monarhistično vodstvo v Sloveniji rado dalje manevriralo in nas razbijalo pod firmami različnih volilnih odborov. Socialistične voditelje je ohrabrila k tej manevristični taktiki brezdvomno naša prevelika popustljivost pri okrožnih volitvah in pa zavest, da jim podpira hrbtenico državna policija. Toda možje se motijo, če mislijo, da jim bo levo orientirano delavstvo v Sloveniji naselo na ta lep. Če v svoji zaslepljenosti ne vidijo, da se delavske fronte ne da izmanevrirati s takimi metodami, bo proletariat v Sloveniji poskrbel za to, da jim bodo ob rezultatu teh volitev popadale luskinje z oči...

Mi stojimo torej slej ko prej na stališču, da se da doseči sporazum za enoten nastop vseh delavskih strank pri teh državnozborskih volitvah, toda ta sporazum se da doseči samo v direktnih in javnih pogajanjih z odgovornimi vodstvi delavskih strank in vsaj v obsegu ene pokrajine. Vodstvo SSJ za Slovenijo mora jasno pokazati, v koliko je ono solidarno s svojo belgrajsko centralo v razbijanju delavske in kmečke fronte. Če se ono tega razbijaštva odreče in postavi neoportunistično na stališče razrednega boja in delavskega in kmečkega republikanizma, sporazum ne bo težak. Če pa ostane na centralistični, policijski poti centralnega vodstva SSJ v Belgradu, pa bo proletariat vedel, s kom ima opraviti in se bo pri volitvah tudi temu primerno zadržal. S kakimi okrožnimi ali celo krajevnimi volilnimi odbori, v katerih sede kaki za politiko SSJ neodgovorni ljudje in kake slučajne ptice selivke, pa se mi ne bomo pogajali. Mi se bomo potem rajši obrnili na tiste poštene delavce, ki v dobri veri še sledijo SSJ in jih vprašali, če odobravajo tako razbijaško politiko vodstva svoje stranke. D. G.

Železničarjem na pomoč!

General reduciral plače za 20 do 40 %.

Železničarji v mariborski delavnici so tisti, ki jih je general-minister izbral za poskusne kunce, kakor je najavil ob ploskanju vseh poslancev v parlamentu marca meseca v svojem ekspozeju: »bomo videli, kaj železničarji lahko vzdržijo!« Poskušati je pričela uprava na vseh koncih in krajih z manjšimi poskusi, **in ker so železničarji vse udarce potrpežljivo sprejeli, je general zamahnil. Od 24. junija se plače znižajo za 20 do 40 %,** re-

ducirajo se od 50 par do 5 dinarjev na uro, **reducira se plače za 150 do 1000 Din na mesec.** Mnogo delavcev po tej redukciji ne bo dobilo niti 600 Din plače na mesec. Na shodu v Götzevi dvorani se je izvolila deputacija, ki je šla k ministru-generalu. To deputacijo so hoteli z nekimi telegrami iz Belgrada zadržati v Mariboru z piškavo obljubo, da bodo režijske karte rodbinskim članom podaljšane. General računa na naivnost železničarjev. »Dovolimo jim za kratek čas še režijske karte, da bodo lažje pogoltnili redukcijo plač. Karte jim vzamemo ponovno, ko se bodo pomirili z novimi plačami.« Ta račun morajo železničarji generalu prekrižati — **z reduciranimi plačami se železničarji ne morejo pomiriti, ker pomiriti se z njimi, se pravi pomiriti se z potjo, katero je šel pokojni s. Koban.**

Samo z intervencijami deputacij, se položaj železničarjev ne bo rešil. Brezplodnost parlamentarnih intervencij je postala razvidna menda tudi ožjim pristašem Žebota in drugih meščanskih strank. **Samo na lastno bojevno moč in sposobnost se lahko zanašajo ogroženi železničarji.**

Kaj se lahko in kaj se mora ukreniti?

1. Železničarji vseh kategorij, vseh organizacij in sekcij in tudi vsi še neorganizirani morajo boj mariborskih železničarjev sprejeti za svoj boj. Vsi železničarji morajo nastopiti v obrambo reduciranih plač.

2. Akcijo železničarjev morajo moralno podpreti vse druge stroke delavstva — rudarji, kovinarji itd.

3. Samo v Sloveniji se ne da uspešno ubraniti železničarjev od generalske roke. Železničarji ostalih pokrajin (Hrvatska, Srbija, Bosna itd.) posebno v delavnicah, morajo nastopiti enotno z slovenskimi železničarji.

4. Ena organizacija sama ne more sama organizirati in izvesti te nujne obrambene akcije, URSS, CRSOJ in nevtralne organizacije morajo skupaj in enotno nastopiti.

To se lahko izvede in to se mora izvesti! Ne dajte se tolažiti z obljubami in ne dopustite, da bi kdorkoli sabotiral in zavlačeval obramben boj. — Boj rudarjev so onemogočili reformistični voditelji, na te pazite, da ne store isto pri železničarjih. —

Centrala ŽŽJ je poklicana da dá inicijativo za obrambeno akcijo, ki ne trpi odlaganja in oklevanja! Resno se pa bojimo, da bo kakor večkrat tudi to pot Stankotov vpliv v Centrali večji, kot pa potreba železničarjev.

Intervencija v Belgradu.

Generalna direkcija železnic v Belgradu je naznanila železničarjem, da se z dnem 1. julija uvede zopet 6 delavnih dni v delavnicah i. dr.

Deputacija ŽŽJ izvoljena na shodu v Mariboru, ki je 27. junija obiskala mašinski oddelek in druge inštance v Belgradu, je prejela obvestilo, da je za gornji sklep prejel mašinski oddelek 50 milijonov Din in sicer 30 za delavnice, 20 pa za kurilnice; progovna sekcija je prejela 24 milijonov Din. Vse te vsote so bile vzete iz postavk za premog. Načelnik mašinskega oddelka je izrazil upanje, da pridejo še naknadni krediti.

Glede legitimacij je zvedela deputacija, da je minister že podpisal odlok, po katerem bodo železničarji imeli 4 krat na mesec pravico do voznih olajšav po vsej državi, vsak dan pa na daljavo do 25 km. —

To so seveda obljube, in če se tudi izpolnijo, železničarji ne morejo in ne smejo pogoltniti mirno redukcij plač, če nočejo slediti pokojnemu s. Kobanu.

Konferenca dekalistov v Mariboru.

Mariborski in guštanjski dekalisti so že predno so bile razpisane volitve, sklicali konferenco dekalistov, ki naj bi vedno živahnejše levičarsko gibanje na gornjem Štajerskem tudi organizacijsko povezala.

Konferenci, ki se je vršila 26. junija v Mariboru, je prisostvovalo 51 delavcev in kmetov iz 16 občin. Dnevni red konference je obsegal: 1.) Taktika naše frakcije v sedanjih strokovnih organizacijah; 2.) Predstoječe skupščinske in občinske volitve na spodnjem Štajerskem in naš nastop; 3.) Organizacija našega gibanja v mariborskem okrožju; 4.) Razno.

Konferenco je pozdravil v imenu ljubljanskih dekalistov in uredništva »Enotnosti« s. **A. Hlebec,** k prvi točki je poročal s. **Teršek,** kovinar iz Guštanja, k drugi in tretji točki je poročal s. **Kuhar Lovro.** Po živi diskusiji, v katero so posegali prav pridno tudi kmetje, so bile sprejete naslednje resolucije:

Resolucija k strokovnem vprašanju.

Konferenca dekalistov v Mariboru konstatira:

1. da je bila rezerva, s katero je levičarsko delavstvo sprejelo decembra 1925. leta v Sloveniji izvedeno strokovno zedinjenje upravičena, ker eno in pol letne izkušnje z zedinjenimi strokovnimi organizacijami v Sloveniji so pokazale, da to zedinjenje delavstvu ni prineslo tistih koristi, kot bi jih moralo.

2. Levičarsko delavstvo se bori že od 1923. leta za zedinjenje strok. organizacij, da bi združeno moglo uspešnejše voditi boj za zaščito vedno bolj ogroženih življenskih interesov delavstva. **Izvršeno zedinjenje v Sloveniji pa k temu ni pripomoglo, ker se je izvršilo samo v eni pokrajini.** Strok. org. samo ene pokrajine pa so proti enotni fronti buržuazije v državnem obsegu še vedno nemočne.

3. Izvršeno zedinjenje pa ni moglo prinesti željenih uspehov tudi zato ne, **ker se politika strokovne komisije po »zedinjenju« ni spremenila, ker se je vse sklepe bojevnega značaja sabotiralo** (zedinjenje URSS in CRSOJ,) **ker se je notranja demokracija izvajala z izključevanji podružnic in oseb, ker se je sposobnejšemu kadru levičarjev onemogočilo aktivno sodelovanje in ker se je vodstvo zedinjenih strok. org. stavilo v strankarsko službo SSJ.**

4. Posledica gori navedenega je padanje strokovnih organizacij, ki s tem postajajo še bolj akcijsko nesposobne kot pred zedinjenjem.

Konferenca sklene, da mora levičarsko delavstvo nadaljevati z vso energijo delo za saniranje strok. organizacij, za odpravo gori navedenih nedostatkov.

Končno pa smatra konferenca potrebnim izjaviti, da se mora levičarsko delavstvo **pripraviti na organizacijsko delo tudi izven organizacij strok. komisije, če bo vodstvo Strok. kom. še naprej dušilo in oviralo vsako bojevno zahtevo kot doslej.**

Konferenca sklene:

1. Boriti se za sprejem izključenih.
2. Za omogočitev sodelovanja vsem levičarjem v zdr. strok. org.
3. Proti izkoriščanju strok. org. v svrhe SSJ.
4. Za demokracijo v strok. organizacijah.
5. Za zedinjenje URSS in CRSOJ, za enotno svetovno strok. internacionalo.

Na zahtevo delegatov se je sprejelo v resolucijo še:

1. Konferenca obsoja pisanje »Delavca« in tudi »Ujedinjenega Železničarja«, ki na nekvalificiran način napadata levo strujo v delavskem gibanju. **Vodstvi strokovne komisije in centrale ŽŽJ naj vodijo pravo razredno politiko, pa bo kritika s strani dekalistov izostala.**

2. Kulturni odsek Del. zbornice naj skrbi za **razredno** vzgojo delavstva, **ne pa za nevtralno,** kakor doslej.

Resolucija k organizaciji in volitvam.

Konferenca štajerskih zaupnikov dekalistov konstatira:

1. da je nemogoče voditi in uspešno izvesti osvobodilni boj delavcev in kmetov, če se politično in gospodarsko zatirani **organizacijsko ne pripravijo za ta boj.**

2. Da je v to svrho nujno potrebno, da se poleg udejstvovanja na strokovnem, gospodarskem in kulturnem polju **delavci in kmeti udejstvujejo tudi politično samostojno** in ne kot privesek meščanskih strank.

3. Da bo ta političen boj privedel delavce in kmete do osvoboditve izpod kapitalističnega jarma le, če se bo vodila **politika v smislu čistega nejzprosnega razrednega boja, ki ga predstavlja v Jugoslaviji neodvisno gibanje — dekalisti.**

4. Zavedajoč se, da **proletariat ne sme pričakovati od volitev in parlamenta odrešenja,** mora delavstvo v zvezi s kmeti udeleževati se vseh političnih akcij in tudi razpisanih parlamentarnih volitev, **izkoriščajoč parlamentarno volivno kampanjo v agitacijsko-propagandne in organizacijske svrhe.**

Konferenca sklene:

a) v svrho organizacijske izvedbe političnega udejstvovanja levega krila postavlja konferenca **Akcijski odbor delavsko kmečkega bloka,** kateremu se nalaga, da vodi vse politične akcije v svojem okrožju predvsem predstoječo volivno kampanjo.

b) Konferenca se izjavlja za enoten nastop razrednega delavstva v zvezi s kmeti pri predstoječih volitvah.

c) Volivna kampanja pa se ne sme voditi v **znaku brezprincipielnega lova za mandati,** zato se mora predhodno ustvariti jasno politično platformo, ki mora biti obvezna za delovanje izvoljenih.

d) **Predpogoj za enoten nastop je jasna opredelitev sodelujočih v vprašanju monarhizma in republikanstva, centralizma in samoodločbe narodov, imperializma in strokovnega zedinjenja.**

e) Enotna fronta samo v volitvah delavcem in kmetom ne bo mogla koristiti, če bi se izvajala samo v volitvah. **Zato je mogoč enoten nastop pri volitvah le, če se SSJ in JSDS nedvoumno izrazita za enotno fronto v vseh akcijah tudi izven in po volitvah,** da se ne bodo ponavljali slučaji letošnjega prvega majnika in vsedelavskega zleta.

Združeni volilni odbor laže.

»Delavska politika« prinaša v svoji 52. številki besedilo nekega pisma, naslovljenega na vodstvo »Enotnosti«, kjer piše med drugim: »Zato Vas pozivljamo na skupen nastop, kljub temu, da je eden Vaših voditeljev in sicer s. Gustinčič izjavil na veliki zaupniški konferenci pri Lloydu radi 1. majske proslave, da mu je žal, da je šla njegova skupina skupaj z ostalimi proletarskimi skupinami v oblastne volitve.«

Ta stavek je grda laž tega odbora. Podpisani nisem nikoli izjavil, da mi je žal, da je šla (ne moja! temveč) skupina dekalistov v volitve v okrožno skupščino skupno »z ostalimi proletarskimi skupinami«, temveč sem rekel, da je **nam** (dekalistom) žal, da smo nastopali skupno pri okrožnih volitvah z neko imaginarno skupino »Zedinjenje«, ki ni imela več kakor pet- šest delavcev za sabo in da je bila to naša napaka. Pri tej svoji trditvi ostajam tudi še danes in najboljši dokaz, da sem imel prav je to, da je odpadlo od t. zv. »Zedinjenja« še tistih pet- šest delavcev in da je v Sloveniji »Zedinjenje« popolnoma izginilo s političnega površja. S tem pa je tudi Kitek, ki je sopodpisal to laž, dokazal, koliko je socialistom in njegovim dvema somišljenikoma resno do skupnega nastopa proletariata pri državnozborskih volitvah. Komur je do skupnih akcij, jim ne pričenja z lažmi.

D. Gustinčič.

Potek volitev v Zagorju.

Dopoldne.

Zgodaj zjutraj je že bilo vse na nogah. Nabor je bil, militarizem je mnoge klical k Milerju in cesta proti občini se je polnila. Ob pol osmih so že stali ljudje pred voliščem. Debata na vseh oglih, straže dekalistov pred gostilno demokratov in Čobalovim konzumom. Živahnost narašča, volilci hitijo in glej, v veži je dren. Prihajajo knapi, prihajajo. Proč s pasivo — tako je šlo od hiše do hiše, z vsakega sestanka in tudi s tistega ženskega sestanka, ki je tako razburil komandante iz SSJ (soc.). Razpoloženje vedno bolj raste, udeležba je vidno večja. Saj prihajajo celo stari sodrugi, ki komaj hodijo. Ne izplača se niti govoriti o Arhu in Čobalu, kar sta jih morala preslišati. Delavci so šli preko njih — vse za četrto. **Da, za četrto so glasovali tudi delavci, ki so pod silo razmer kandidirali na demokratski, klerikalni in socialistični listi.** Za njo so prišli glasovat rudarji, ki so dozdaj ostajali doma in mirno prenašali redukcijo za redukcijo. Kar jih ni prišlo dopoldne, se jih je podvizalo popoldne. Iz Bevškega in kolonije, Lebringa in šohta, purščencimrov in kmečke okolice.

Proč s pasivo!

Proč s pasivo — to je prava beseda. Res, da smo razcepljeni. Ampak najbolj vpijejo o razcepljenosti demokratje in socialisti. Mi pa pravimo: **razcepljenost delavstva in kmetov bo obstojala toliko časa, dokler bo kapital pošiljal svoje agente med delovno ljudstvo in dokler bo širil svoj strup potom svojih časopisov, svojih učiteljev, duhovnikov in socialpatriotskih voditeljev. Glavno, kar danes delavstvo tepe, je njegova pasivnost, njegova neorganiziranost.**

Delavce je torej treba spraviti ven iz pasive. Proč s pasivo — to je prava beseda, to je izhod iz situacije. Ali mislite, gospodje meščani in socialisti, da so tisti delavci, ki so bili pasivni, drugega mišljenja kakor mi, dekalisti? Saj ne morejo drugače misliti, le teror in redukcija sta tisti pritisk, da delavec ne izrazi svoje volje.

In zdaj so prihajali rudarji zopet volit. Naj bo konec enkrat tistemu medsebojnemu nezaupanju! Naj bo konec medsebojnega zavidanja, denunciranja itd.! Ako zadene tebe, da praznuješ šihte, tvoj sosed pa ima večjo srečo in hodi na šiht n. pr. k apnencam, ne želi temu sosedu isto. Če si padel sam v jamo, ne potegni še druge s seboj. Kajti padli bodo na tebe in bodo s seboj vred še tebe bolj potlačili.

Videl si sodruge, kako so hodili od hiše do hiše in prepričevali delavce, da je potrebno voliti. Neumorno so bili na delu, vse prejšnje dni in še na dan volitev.

Zato je bil popoldan rezultat že jasen. In navdušenje se je polastilo vseh sodrugov, ko so z volišč prihajale prve številke, saj so bile številke rdečega Zagorja. Ni bilo treba zapeti internacionale, ne imeti govora, tistih 319 glasov je učinkovalo nad vse. Saj to je uspeh, naš uspeh, zopet enkrat po dolgem času. Sredi stradanja in trpljenja vendar en znak, da smo še tukaj in da celo napredujemo.

Poraz si videl na obrazih fašistov, a večje prepadenosti in strahu kakor na socialističnih tako zvanih voditeljih nisi videl nikjer. Saj so skrahirali s svojo »pametno« politiko! Zmagala je internacionala, ki je še pozno v noč odmevala po rdečem Zagorju.

Zadovoljnost je prišla v vrste delavcev in kmetov, življenje je vzklilo nanovo, pogum spet prihaja v žile in pesti.

Poražen Napredni blok.

Dejstvo je, da socialistična stranka ni ničesar pridobila, pač pa mandat izgubila.

Dejstvo je, da so demokratje v letošnjem letu vendarle nazadovali, čeravno malo. Kajti demokratje bi zamogli dobiti občino v roke, če bi bili delavci pasivni. Tako pa so doživeli zasluženo obsodbo za svoje gerentsko hlapčevanje in zadolževanje.

Za nas delavce in kmete sta ta dejstva važna, če pomislimo na Novo mesto, na Litijo, na vsedelavski zlet in na razbit skupen nastop v Zagorju samem.

V Novem mestu so šli socialisti glasovat pri občinskih volitvah za demokrate — v znamenju naprednega bloka. V Litiji so šli socialisti postavit skupno listo z demokrati — v znamenju naprednega bloka. V Zagorju pa je proletariat **z večjo udeležbo za dekaliste** prekrižal račune nasprotnikom in dal tako brco naprednemu bloku.

Na vsedelavskem zletu policajsocialisti niso dali besede s. Simi Markoviću. Kot odgovor na to je zagorski proletariat na dan 26. junija dal besedo dekalistom.

Socialisti so pač šli skupaj z demokrati v Novem mestu in Litiji, razbili pa so skupen nastop v Zagorju. To se pravi, **niso ga razbili**, saj so delavci skupno z veliko večino glasovali za Združeno del.-km. listo — preko razbijačev.

Ubogi klerikalci.

Čeprav so imeli dve škrinjice, so vendar nazadovali. Izgubili so dva mandata. Nakopali so si celo to sramoto, da je **peta lista dobila manj glasov kot pa je bilo podpisov na listi.** Pravilna obsodba za tisto stranko, katere voditelj dr. Korošec hodi po nalogu kraljevske vlade k bolgarskemu kralju. Kje ste zdaj z avtonomijo? Zdaj hočete vi postavljati velike župane, gerente in komisarje ter hodite po poti SDS.

Kaj pravijo socialisti?

Nekateri socialisti, ki so še včeraj drugače mislili, so po rezultatu govorili: Ja, pri prihodnjih volitvah moramo iti skupno.

Takoj — evo odgovora.

Za skupen nastop s socialističnimi delavci smo bili in smo. Ampak ne samo pri volitvah. Pa brez Čobala in Arha in preko njih! Pa na taki podlagi, da dekalisti ostanemo to, kar smo, svobodni in pogumni bojevniki za delavsko-kmečke interese! Ne sanjajte o tem več, da bi se združena lista imenovala socialistična, da bi ne bilo proporca itd.! Ali ne vidite, da se že ustvarja skupen nastop in enotnost???

Enotnost delavstva se že ustvarja — okoli skupine dekalistov.

Občinske volitve v Zagorju kažejo vsemu proletariatu Slovenije, na kakšen način se mora ustvarjati enotnost delavstva, katera pot je pravilna.

Dekalisti smo šli **samostojno** v volitve, potem ko je SSJ onemogočila skupno listo. Danes lahko rečemo, da je ta samostojen nastop dekalistov zbral okrog sebe večino delavcev in kmetov, to se pravi z drugimi besedami, da se **enotnost delovnega ljudstva že ustvarja kljub SSJ in brez nje.**

Ali naj popišemo, kako je rudarska kolonija do zadnjega moža šla na volišče in glasovala za četrto skrinjico? Ali ni to enotnost? Ali ni to skupen nastop? Delavcev namreč, ne birokratov!? Ali ni šoht, številka 11, pod škala, švepona kompaktno glasovala za Združeno delavsko-kmečko listo? Ali mar to ni enotnost? Seveda je, ampak brez laživoditeljev. **To je bil skupen nastop mase, da se osvobodi pasive in da vrže s svojega hrbta pijavke meščanske stranke!** To je bil skupen nastop proti gerentu. To je bil skupen nastop proti SSJ in naprednemu bloku.

Občinske volitve v Zagorju kažejo vsemu proletariatu Slovenije, da se enotnost delavstva lahko ustvari brez SSJ in proti njej.

Nadalje. Ali bi skupna delavska lista dobila toliko glasov kolikor je dobila zdaj samo četrta, če bi na skupni listi kandidirala Čobal in Arh? Danes lahko rečemo, **da ne!** Masa še ni pozabila tistih let, ko so ustvarjali socialisti skupno z demokrati in klerikalci mlado Jugoslavijo. In masa ne bi dala zaupnice tem ljudem. In tisti neumorni in požrtvovalni sodrugi ne bi pokazali toliko aktivnosti kakor so jo sedaj, ko se je šlo, da se vrže pasivo.

Občinske volitve v Zagorju kažejo torej tudi vsemu proletariatu Slovenije, da je **enotnost delavstva okoli skupine dekalistov edino pravilna in odrešilna, edino v stanju, dvigniti delavstvo iz pasivnosti in neorganiziranosti na pravo bojevno pot. Za samostojen nastop, to je nauk Zagorja.**

V čem pa leži skrivnost napredka? Ta skrivnost je: neumorno, vztrajno, požrtvovalno in neustrašno organizacijsko delo, delo in zopet delo. Važen nauk za vse naše sodruge.

Razpust?!

Socialisti niso imeli druzega kakor razpust občinskega odbora. O tem so stalno govorili in nas dolžili, da smo **mi** spravili gerenta na občino.

Delavci in kmetje so pa ravno **nam** dali zopet večino. Izrekli so nam zaupnico. Niso se ustrašili razpusta in javkanja agitatorjev SSJ. Zato baš moramo v zagorskih volitvah videti sijajen protest proti zakonu o zaščiti države, proti gerentstvu in komisarjevanju, proti belemu terorju. Leta 1925 je proletariat Zagorja izvolil rdečo večino. Oblast jo je razpustila. Zdaj je proletariat zopet izvolil rdečo večino — kljub zakonu o zaščiti države. Ali ne veje v tem bojevni veter?

Samo tisti proletariat, ki ne upogne vratu pod bičem kapitala, ampak se bori za njegovo odstranitev, samo tisti proletariat, ki ne čaka od oblasti, kdaj bo ta dovolila, da se sme začeti socializem, samo tisti proletariat se bo osvobodil. Kajti pot do svobode gre skozi boje. To je naša pot. Pot socialistov pa je: kompromis z buržoazijo. Ta kompromis se glasi: Mi ne bomo nalagali davke na tebe, Trboveljska družba! In ti, oblast, nas ne razpusti.

A kakšni so naši interesi? Na koga naj padejo davki?

Pomoč žrtvam razrednega boja in reakcije!

Razredna borba med delom in kapitalom zahteva dnevno težke žrtve med proletariatom. V deželah belega terorja in izjemnih zakonov proti delavskemu razredu pa so te žrtve mnogo težje in mnogo bolj občutne.

Imamo zakon za zaščito države, reakcijo v polnem razmahu, gospodarsko krizo, brezposelnost in brezobzirno buržuazijo, ki ne izbira sredstev za dosego svojih profitov! Pod takimi okolščinami je dvakrat težko se boriti za izboljšanje položaja delavskega razreda in za njegovo končno osvoboditev.

Hočemo uspešno voditi razredni boj proti kapitalističnemu razredu in proti reakciji. Tedaj mora biti naša dolžnost, da ustvarimo take pogoje boja, da bo imel vsak proletarec zavest, da v boju ni osamljen in da ne bo ostal zapuščen in osamljen, če ga zadene udarec reakcije in preganjanje. Zapori, odpusti iz službe in izgoni so predvsem ona sredstva, ki se jih poslužuje buržuazija, da se otrese najbolj zavednih in najbolj požrtvovalnih proletarcev. S temi sredstvi skuša ostrašiti široke mase, da potrpežljivo in suženjsko prenašajo sedanje neznosno stanje.

Pomagajmo si sami! Ne čakajmo in ne držimo rok križem! Pomagajmo sodrugu in njegovi rodbini, ki ga je vrgel režim v zapore! Pomagajmo sodrugu, ki ga je podjetnik vrgel na cesto, ker je stal v prvih vrstah v borbi za boljši kos kruha!

Vsak preganjani sodrug mora najti moralne in dejanske podpore pri celokupnem proletariatu. Za tem moramo stremeti. Potem bo tudi izginil iz naših vrst strah pred preganjanjem in pred izgubo službe. Potem bomo postali tudi močni in se bo nehala naša slabost. Ko bo izginil iz naših vrst čut osamljenosti in zapuščenosti in strah pred posledicami razrednega boja, potem se bo tudi dvignil borbeni duh in ž njim se bo zboljšal položaj delavskega razreda, rastla bo volja po končnem osvobojenju.

Zato kličemo v tovarne in na polja: Pomagajmo žrtvam razrednega boja in reakcije, zbirajmo sredstva in mobilizirajmo v to svrho celokupni proletariat naše zemlje! Naša parola bodi: Pomoč vsakemu proletarcu brez razlike, ki postane žrtev razrednega boja in reakcije. Kot temelj naše pomoči naj bodo denarna sredstva, ki jih zbirajmo v

fond za žrtve razrednega boja in reakcije

in kamor se naj stekajo še tako mali prispevki. Vsaka para bodi dobrodošla.

Pozivamo sodruge, da prično z zbiranjem za naš fond. Potrebna navodila in potrebni material dobe pri listu. O posameznih zbirkah bomo polagali javni račun kakor tudi o podporah, ki se bodo delile iz tega fonda. Naš fond mora stati pod javno kontrolo celokupne proletarske javnosti. Sodrugi na delo!

ZAHTEVAJTE po kavarnah, gostilnah, brivnicah kamor zahajate, delavsko-kmečki list »Enotnost«.

Klici iz obratov!

× **Delavci, delavke iz obratov. »Enotnost« bo objavljala vse dopise, ki jih podpisane pošljete o razmerah v vaših obratih. Zato pošiljajte »Enotnosti« poročila in vaše pritožbe iz obratov! Pritožba v »Enotnosti« prisili inspekcijo dela, delavsko zbornico in strokovno komisijo mnogo prej, da intervenirajo, kot samo pismena pritožba.**

× **Delavci v pekarnah, kako dolgo še?** Nad 40 pekaren, med temi 6 parnih peče kruh za Ljubljano. Okoli 90 pomočnikov in nad 30 vajencev gara v teh podjetjih dnevno po 12 do 14 ur, ob sobotah celo po 22 do 24 ur. Med 8 in 9 uro pričnemo s kvasom, mešanjem testa in navadno je 10, 11 ura dopoldne, ko gremo izmučeni domov spat. Za to delo nam plačujejo po 300 do največ 500 Din tedensko, vajenci pa, ki prostega časa sploh nimajo ne dobijo nobene plače. Najhujše razmere so pri Kavčiču, kjer se tudi med tednom dela večkrat po 18 ur. Brezposelnost je tudi v naši stroki velika. Ena tretina vseh je brezposelnih. Registriranih brezposelnih je ta teden 38. — Organiziranih nas je menda 78, pa z delom organizacije, ki jo vodijo reformisti, nismo zadovoljni, zato je mnogo članov v precejšnjem zaostanku z članarino. Na obeh zadnjih sestankih, katerih slabo udeležbo je pripisovati nezadovoljnosti z politiko organizacije, je vrelo. Preprečevanje zedinjenja vseh živilskih organizacij Jugoslavije v eno močno organizacijo, teptanje sklepov članstva, sabotaža boja itd., vse to spravlja v organizacijo neznosno ozračje, ki ga stopnuje s strani vodstva naperjeni boj proti komunistom. Kako daleč gre ta boj, dokazuje sledeč slučaj: V delavski pekarni, ki jo vodi član vodstva SSJ, celjski Koren, so potrebovali pomočnika. Na to službo je reflektiral brezposelni s. Praprotnik. Koren ga je odklonil, »ker komunistom delavska pekarna ne bo dajala kruha«. Tajnik organizacije Tome, obveščen o Korenovem držanju je bil tako odkritosrčen, da mu je v obraz povedal: »Če bi bil zanesljiv, če bi ne kritiziral socialistov in našega vodstva, bi šel intervenirati, tako pa ne grem. — Upali smo, da bo službo dobil vsaj kak drug zaveden in organiz. brezposelni pomočnik. Pa ne! Koren, voditelj SSJ, je vzel v delo strokovno neorganiziranega pomočnika, ki pa je organiziran orjunaš — ki seveda ne bo nič kritiziral. Kako pa naj molčimo, če pa naš tajnik Tome, bremza naše zahteve za poboljšanje plač, in pri delavski pekarni n. pr. utemeljuje svoje bremzanje s tem, da naj mi vpoštevamo, da pekarna ne more več plačati, ker plačuje Kristanovi banki 14 % obresti. Za zaščito kristanovskih obresti pa mi pomočniki tajnika ne potrebujemo in kar na sebe naj taki ljudje pokažejo, kadar trdijo, da so razbijači krivi slabosti organizacije. Odpravite, kar povzročuje kritiko, pa ne bodete imeli pred nami levičarji samo mir, temveč tudi vso našo podporo v vseh ozirih.

Baznov-dopisnik.

× **J'accuse! Obtožujem! Položaj mariborskih železničarjev** postaja vedno bolj obupen. Pred kratkim so se reducirale mezde delavcem v kurilnici in pri prog. sekciji, kjer se dela le 4 dni v tednu, tako da zaslužijo prog. delavci 300 do 600 Din mesečno; če se ti reveži borijo za svoj obstanek, išče uprava vzrok vedno drugje, samo ne v praznih želodcih onemoglih proletarcev. Da delavcem v delavnici ne bi šlo predobro, se sedaj tudi tam izvede redukcija urnih plač, ter se hoče na ta način prišteditи 5 milijonov Din. Fakt je že, da bodo mezde reducirane **za Din 0·50 do 5·— na uro.** Minister saobraćaja se pa vozi v salonskem vozu na »inspekciju«; tu ni treba štednje, sicer bi menda lahko prišla država v nevarnost. Bil je minister saobraćaja tudi v mariborski delavnici, deputacijo delavcev pa ni sprejel z motivacijo: »Ko sa mnom hoče da govori, neka dođe u Beograd«. Mi mu pa odgovorimo: »Pa onda je bolje, da ostanete u Beogradu i prištedite državi Vaše dijete«. Sadovi te pogubonosne politike postajajo vedno očitnejši: V noči od 21. na 22.

t. m. se je obesil klepar prog. sekcije s. Koban. — Zakaj? 6 Din urnine, 4 dni dela v tednu, žena in 4 nepreskrbljeni otroci, 21. junija »še« 10 Din v hiši — ali še kdo vpraša zakaj? Komaj 24 ur pozneje se je ustrelil v mestnem parku železniški uradnik iz Pragerskega. Denarja pri njemu niso našli, ter piše časopisje, da leži vzrok samomora »najbrže« v materijelnem položaju — iz Beograda se pa sliši, da se bodo tudi nastavljenem osobju plače »regulirale« — navzdol. Kako dolgo še? Tako dolgo, da bo našel sleherni proletarec pot v vrste revolucionarnega proletariata, ki se bori za to, kar delavskemu razredu in delu gre — čast in oblast! — Dopisnik-Ivan.

× **Obrat Scagnetti. 16 urni delavnik brez nadurnega doplačila.** Obrat dela od 6. zjutraj do 11. ure po noči z istimi delavci, ki imajo opoldne in zvečer polurno pavzo za kosilo in večerjo. Kurjač mora delati celo 17 ur dnevno. Za nadurno delo ne dobimo nobenih procentov. Pomagajte! — Dopisnica-Nuša.

Op. uredništva. Gornji klic za pomoč je slabo spričevalo za ljubljansko inspekcijo dela, delavsko zbornico in tudi za strokovno komisijo. Če se v Ljubljani pred nosom teh »delavskih« institucij, za katere plačuje delavstvo težke milijone, godijo take stvari, potem si lahko mislimo, kako mora biti v provinci.

Delavsko-kmečki dopisi.

+ **Dopis iz Guštanja.** Podružnica delavske telovadne in kulturne zveze »Svoboda« v Guštanju je v preteklem letu zagazila v take neprilike, da je morala začasno ustaviti vse svoje delovanje. Vsled malomarnosti nekaterih članov je morala opustiti redno poslovanje knjižnice, vsled nerednega plačevanja članarine bi morala zapustiti stanovanje, sploh je prišla v tak položaj, v kakoršnem bi se ne smelo nahajati edino delavsko izobraževalno društvo v tako važnem okolišu, kakor je Guštanj v mežiški dolini. Še-le po tem, ko so se začele kazati zle posledice tako zanemarjenega društvenega delovanja, so prišli nekateri starejši člani do prepričanja, da so storili veliki greh, ker se niso z vso vztrajnostjo oprijeli dela. — Začela se je znova agitacija, sklicali so se sestanki, na katerih se je razpravljalo o bodočih smernicah: in res, danes imamo novo »Svobodo«, ki se intenzivno bavi z reorganizacijo delavske knjižnice, ki je ustanovila iz starega delavskega pevskega društva »Jekleni Zvok« nov pevski odsek pri »Svobodi«. Naša preorijentacija pa se ni izvršila samo v tej smeri, ampak tudi drugi odseki so preživeli prejšnjo krizo. Dramatični odsek se je pokazal 1. majnika t. l. s svojim krasnim nastopom in zopet se nabirajo novi člani in članice med tukajšnjo mladino, posebno pa med pomočniki, ki nameravajo v kratkem pokazati delavstvu, kaj zmore vztrajnost in dobra volja. Ravno tako je na delu sportni odsek in telovadni odsek. Izvršila se je torej popolna pregrupacija, in na delavski javnosti je sedaj, da nas podpre in vzpodbudi k nadaljevanju započetega dela. Vsa bratska društva prosimo moralne podpore, kakor bodemo tudi mi povsod po svozih močeh prispevali k splošnosti. Dopisi naj se pošiljajo edino na naslov »Slobode« v Guštanju.

+ **Ptuj.** Krog čitateljev »Enotnosti« se je razveseljivo razširil. Zato nočemo zaostajati za drugimi kraji in se hočemo večkrat oglasiti, da vidijo sodrugi drugod, da nas tarejo iste težave, da je slika kapitalističnega gospodarstva povsod več ali manj ista. Danes hočemo nekoliko posvetiti v znano tovarno čevljev »Petovijo«. Dočim peščica gospodov brez dela uživa v razkošnih vilah na račun izmozganih delavcev, dobivajo delavci naravnost sramotne mezde. Povrh tega so dobili posamezni oddelki po vrsti 14 dnevni **brezplačni** »letni dopust« iz enostavnega razloga, ker ni naročil. Gospodje so sicer tudi šli na dopust, ampak prepričani smo, da ne na brezplačni, kakor mi. Torej anarhija kapitalistične produkcije se tudi pri nas pokazuje v vsej krutosti. Da poznamo tudi reduciranje in sicer svojevrsten način, naj pojasnuje sledeče. Pred kratkim je bilo od strani uprave tovarne sporočeno nekemu sodrugu, da se mu zniža mezda od Din 5.— na Din 2.50.—. Ko pa je izjavil, da že s sedanjim zaslužkom težko izhaja in da pod takimi pogoji ne more delati, so ga kratkomalo zapodili iz tovarne. Sodrugi, za tako postopanje je pomoč samo v naših razrednih strokovnih organizacijah. Trdno se jih oklepajmo do zadnjega in delajmo tako, kakor to odgovarja vlogi razrednobojevne organizacije v kapitalistični družbi, pa če tudi preko glav pasivnih reformističnih voditeljev. Z možnostjo njihovega aktiviziranja in pravilnega sredstva strokovnih organizacij pač ne moremo več računati. Končno naj še omenimo, da so bili oni sodrugi, ki jim je bilo mogoče udeležiti se Vsedelavskega izleta v Ljubljani, jako razočarani nad postopanjem policajsocijalistov in je vzbudilo njihovo pripovedovanje o postopanju s s. Simo Markovićem ogromno ogorčenje in obsojanje, posebno pa še zaradi tega, ker je s. Sima Marković znan marksistični teoretik, znan kot voditelj srbskega proletariata in še najbolj znan in priljubljen radi večnega preganjanja, ker so mu dober kos življenske sile odvzele jugoslovanske ječe, po katerih je moral tavati zaradi borbe za pravično stvar delavcev in kmetov. j—a.

+ **Zahvala.** Podpisana se najsodružnejše zahvaljujem sodr. steklarjem Zagorja in Rogaške Slatine za prejeto podporo, ob priliki smrti mojega moža. — Zagorje 24. maja t. l. — Roza Juchtmann.

+ **Huda jama.** Že večkrat smo pisali v »Enotnosti« iz tega pekla T. P. D. Priganjaški sistem, ki vedno kriči: Leistung, Leistung und Leistung, je zahteval zopet, dne 16. junija 1927 žrtev. Sodruga Tomaža Droka, načelnika II. rudarske skupine, je pri odstrelievanju jamskega materijala podsula plast in mu zlomila obe nogi ter mu povzročila več drugih težkih telesnih poškodb. Kako so priganjani rudarji pri delu nam pričata dva druga slučaja istega dne. Rudarja Rodnina in Pajek sta pri izvozu iz jaška onemogla popadala na tla tako, da so ju morali močiti z vodo, da sta se zavedla in ju spraviti z rešilnim vozom v bolnico. Sodrugi rudarji! Na prvi tretjini je bilo do sedaj že 5 žrtev, kar jasno priča, da je ta pas najbolj priganjan in iskoriščan. Seveda, komisija bo dognala neprevidnost sodr. Droka, dočim bi morala pogledati tiranijo gg. predpostavljenih, posebno gg. inženerjev. Saj rudarji sami povedo, da najhujše preganjani na tem pasu in se jih poleg tega še obmetava z raznimi žaljivkami. Zavedajmo se sodr. rudarji, da bodo te metode trajale toliko časa, dokler ne bomo rekli: dovolj je tiranije in trpljenja ter teptanja naših pravic! Zahtevamo, da se z nami ravna kot z ljudmi, ne pa kot vprežno živino. — Dekalist.

V nedeljo, dne 3. julija se vrši

izlet na Tomačevo

(na kopanje),

Sestanek ob 2. uri popoldne pred Delavskim domom in pred pokopališčem Sv. Krištofa.

Sodrugi, sodružice, udeležite se v čim večjem številu tega izleta, da s tem dvignemo družabnost med nami!

Delu čast in oblast!

POLOŽNICE

so priložene današnji številki vsem. Na naslovnem listku je rudeče označeno koliko mesecev je kdo v zaostanku. — Nujno prosimo vse naročnike, da svoj dolg poravnajo. Kdor ne more vsega naenkrat naj pošlje vsaj en del, da zaostanek ne naraste. Ne odlašajte, takoj s položnico na pošto! Uprava.

Obletnica pariške komune.

(Bratko Krefl)

Pariz, 12. VI. 1927.

Popisal Ti bom, kako smo proslavili obletnico padca Pariške komune 29. maja 1927. Rečem Ti, dan, ki ga še nisem imel v svojem življenju, dan, zaradi katerega samega je bilo vredno priti v Pariz in če tudi bi drugega ničesar ne videl.

Ker je bila izdana parola, da se tujci pomešajo med domačine, sem zapustil svoje ožje rojake in se izgubil na Boulevard de Charonne med zbirajočo se množico. Od vseh strani so prihajali ljudje, venci z rdečimi trakovi in rdeče zastave so golijatsko plapolale nad glavami. Begal sem z ene strani na drugo, da vidim, da pregledam vse. Tu je šel stari mož s svojo ženko, s katero je prodajal spominske znake, tam majhno, desetletno dekletce, ki te je prijazno pozdravilo: »Salut Camerade« — in ti ponudilo spominski znak za kitajsko revolucijo. Drugi so zbirali prispevke za Sacco Vanzettija itd. Vse proletarce so imeli v mislih, na nikogar niso pozabili. Med številnimi zastavami je bilo troje tudi z ruskim in francoskim napisom, ki so jih poslali ruski sodrugi francoskim. Ko je bil boulevard že ves gost in jaz kot srednje veliko človeče nisem več mogel s pogledom obseči številne množice, sem se potrudil in splezal na kandelaber plinske svetilke. (Policaji so v takih situacijah tukaj precej lojalni. Sicer pa kandelaber je občа last — — — To Ti je bil pogled! Ne konca ne kraja. Rad bi štel, preštel, da bi vsakemu buržuju z odločno številko povedal, koliko nas je bilo . . . Rdeči borci iz svetovne vojne (Rote Frontkämpfer) so delali red in uvrščali množico v povorko. Moja laterna je bila ravno ob čelu povorke, kjer so se zbrali nekateri naši poslanci. Ko je množica zagledala sodruga Cachina, ki jo je dva dni prej sijajno zastopal v parlamentu zoper notranjega ministra Sarroutja, so se oglasili »Živijo« klici. In ves čas, ko smo korakali iz boulevarda skozi pokopališče, je na obeh straneh stoječa množica pozdravljala Cochina. Rečem Ti, trenutki . . . blazno lepi za človeka, ki pride iz Ljubljane, tiste ozkosrčne, prazne Ljubljane v take trenutke. Videl sem staro, sivolaso ženico, ki je stala nad cesto, med grobovi, se naslanjala na nagrobni spomenik in gledala, gledala . . . Naenkrat Ti zagleda med korakajočimi sivolasega, resnogledega Cachina . . . In drhteče, stare ustnice se zganejo, roka se stegne proti tisti strani, kjer je bil Cachin in ženica zakliče svojim sosedom: »Vidite sodr. Cachina! Živijo Cachin! Živijo Cachine . . .« In mu maha z izžetimi rokami, maha, ga pozdravlja, mu kliče živijo . . . ne več sama, številni ji pomagajo. In sodrug Cachin prijazno privzdiguje svoj malo prašni klobuk in se nasmehne sedaj temu, sedaj onemu — bližnji ga zgrabi za roko in borbene dlani se krepko stisnejo v pozdrav. — — —

Res drzen sem bil, prav za prav nedisciplinirani, ker bi moral iti v drugem ali katerem zadnjem delu povorke. Toda jaz sem hotel videti vse, hotel sem biti v neposredni bližini Cachina. Zato sem splezal s kandelabra in se vtihotapil med člane C. K.; tako daleč sem se preril, da sem šel neposredno za sodr. Cachinom. Nisem se mogel vzdržati, tja me je vleklo, da vidim vse, da občutim mogočno dušo množice.

Pa je prišel nam nasproti star, belolas možiček, menda je bil komunard iz leta 1871 in je zagledal Cachina. V hipu je bil pri njem, ga pozdravil, stara znanca sta gotovo in sredi povorke sta se poljubila. V oči starca sem videl solzo svetega trenutka komune. —

(Konec prih.)

Es-Ta-Ta.

„Trbovlje".

To je kraj,
kjer smo mi doma,
mi, proletarci,
umazani in zaničevani,
raztrgani na duši in telesu.

To je kraj,
domovanje gorjá.
A mi, proletarci?
S prekrižanimi rokami
molče sprejemamo udarce,
mesto, da bi zamahnili
okoli sebe,
da bi razpršili
one, ki nas bičajo,
trgajo in uničujejo!

Glavna razprava proti s **I. Grahorju**, ki je obtožen, da je 24. aprila položil na grobove žrtev Zaloške ceste vence s trakovi komunistične stranke Jugoslavije, se vrši v **torek 5. julija ob 9. uri** dopoldne pri deželnem sodišču v Ljubljani.